

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toitumis- ja tervisealased väited

Külli Johanson

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
e-post: kylli.johanson@agri.ee

4.04.2024

1

TOITUMISALANE VÄIDE

... annab mõista, et toidul on teatud kasulikud toitainelised omadused seoses toitainega, muu aine või energiaga

Vähese soolasisaldusega

30% vähem kaloreid

Rasvavaba

TERVISEALANE VÄIDE

... annab mõista, et toidugrupi, toidu või toidu koostisosa ja tervise vahel on seos

Tsink aitab hoida normaalset nägemist

Ei ole lubatud

Probiotikum

Magneesium aitab vähendada väsimust ja kurnatust

2

Toitumis- ja tervisealased väited

Näited

Pudel Actimeli sisaldab C, B6 ja D vitamiine, mis aitavad kaasa immuunsüsteemi loomulikule talitlusele

3

Vabatahtlikud väited, kuid täpselt reguleeritud

- Toitumis- ja tervisealased väited on vabatahtlikud sõnumid ehk vahendid, millega tootja soovib oma kaupa esile tõsta.
- Väitega toidu puhul tajutakse teatud tervisealast eelist.
- Toitumis- ja tervisealased väited peavad olema teaduslikult põhjendatud ja kasutusloa saanud:
 - Teaduspõhisust hindab Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)
 - EL määrustega reguleeritud
 - Kasutada lubatud väited on EL väidete registris
- PTA võib toote turuleviijalt nõuda andmete esitamist, mis kinnitavad toote vastavust määrusele.

4

Milliseid väiteid võib kasutada?

- **Toitumisalased väited** on toitumis- ja tervisealaste väidete üldmääruse 1924/2006 lisas.
- **Tervisealased väited** on väidete registris ja määrustes:

Nt: EL määrus 432/2012 - väited toitaine või muu aine tähtsuse kohta kasvamisele, arengule ja organismi funktsioonidele.
- **Meditsiinilisi väiteid ei tohi kasutada** ehk toidule ei tohi omistada haigusi vältida aitavaid, ravivaid ega leevendavaid omadusi.

nt keelatud on „Viiruste vastane“, „Hea akne korral“

5

5

Lubatud tervisealased väited

□ Üldised funktsionaalsed väited ehk 1924/2006 art 13.1 väited

Nt **Seleen** aitab hoida küüsi normaalsena.

B12-vitamiin aitab kaasa immuunsüsteemi normaalsele talitlusele.

432/2012

□ Haigestumise riski vähendamisele viitavad väited ehk art 14.1.a väited

Nt **Kaera beeta-glükaani** puhul on tõestatud vere kolesteroolitaset vähendav toime. Kõrge vere kolesteroolitase on südame isheemiatõve tekkimise riskitegur.

Suhkruvaba närimiskumm aitab neutraliseerida happerünnakut. Happerünnak on kaariese tekke riskifaktor.

Leitavad
EL väidete
registrist

□ Laste arengule ja tervisele viitavad väited ehk art 14.1.b väited

Nt **D-vitamiin** on oluline laste luustiku kasvu jaoks.

Leitavad
EL väidete
registrist

6

6

Euroopa Komisjoni koduleht: EL väidete register

https://food.ec.europa.eu/safety/labelling-and-nutrition/nutrition-and-health-claims_en

The screenshot shows the top navigation bar of the European Commission's Food Safety website. The main header is "Food Safety" in white text on a dark blue background. Below it, there are navigation links: "Home", "Food" (with a dropdown arrow), "Animals" (with a dropdown arrow), "Plants" (with a dropdown arrow), and "Horizontal topics" (with a dropdown arrow). Below the navigation bar, there is a breadcrumb trail: "Home > Food > Labelling and nutrition > Nutrition and Health Claims". The main heading of the page is "Nutrition and Health Claims". The text below the heading states: "Union rules on nutrition and health claims have been established by [Regulation \(EC\) No 1924/2006](#). The Regulation started to apply on 1 July 2007." It then explains that this regulation is the legal framework used by food business operators to highlight beneficial effects of their products. It also notes that the rules apply to nutrition claims (like "low fat") and health claims (like "Vitamin D is needed for bone growth"). Finally, it states that the objective is to ensure claims are clear, accurate, and based on scientific evidence.

7

Üldpõhimõtted

- **Väide ei tohi olla eksitav ega mitmeti mõistetav**

Nt: Probiotikumide tervislikku seisundit parandavaid mõjusid ei ole saa üldistada, kasulikkus ei ole siiani piisavalt hästi tõendatud ja seetõttu ei tohi viidata toidualases teabes probiootilistele omadustele, nt „Probiootilised bakterid aitavad suurendada soolestikus kasulike bakterite hulka“.

- **Peavad vastama EL määruste üld- ja eritingimustele:**

nt ainet sisaldub tarbimisvalmis toidus mõju avalduvas koguses, mõju saamiseks vajalik toidukogus ja tarbimise viis, aine peab olema organismile kättesaadaval kujul jne

- **Nõuded kohalduvad ka veebipoes müüdavale toidule ning reklaamile ja toidu esitlemisele veebilehel, laadal või kaupluses**

8

8

Ebamäärased tervisega seotud sõnumid

hea sinu kõhule

kasulik südamele

tervislik

sinu tervise
heaks

toetab südametööd

**... võib kasutada üksnes koos
konkreetselt lubatud tervisealase väitega!**

9

Üldine tervisealane väide esitatakse alati koos
õigusaktiga lubatud tervisealase väitega

Hea sinu tervisele
Vitamiin C aitab vähendada
väsimust ja kurnatust

Tootes peab sisalduma C-vitamiini
määramisväärselt ehk vastavalt väite
„vitamiinirikas“ tingimustele

10

10

Toitumisalane väide ja selle kasutamise tingimus

C-vitamiiniga

Tootes peab sisalduma C-vitamiini märkimisväärselt ehk vastavalt väite „vitamiiniallikas“ tingimusele.

EL määruse 1169/2011 lisa XIII on vitamiinide ja mineraalainete märkimisväärsed kogused.

11

11

Lisainfot leiab....

- www.agri.ee => Toiduohutus =>
=> Toidumärgistusest käitlejale
- www.pta.agri.ee => Ettevõtjale, tootjale ja turustajale
- <https://eur-lex.europa.eu/>
EL õigusaktide andmebaasis EUR-LEX on EL määrused ka eesti keeles

12

12

Kokkuvõte

- Käitleja kasutab vaid lubatud toitumis- ja tervisealaseid väiteid, üldisele tervisealasele väitele lisab alati täpsustava lubatud tervisealase väite
- Nõuded kohalduvad ka veebipoes müüdavale toidule, sh reklaamile ning toidu esitlemisele veebilehel, laadal või kaupluses
- Käitleja vastutab tema poolt toidul esitatava teabe eest

13

13

REGIONAAL- JA
PÖLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

Külli Johanson

e-post: kylli.johanson@agri.ee

14